

Kysucké múzeum
v Čadci

Vedecká rada Kysuckého múzea v Čadci

Výročná správa

2011

Krásno nad Kysucou

18.5.2012

Kysucké múzeum v Čadci

Vedecká rada Kysuckého múzea v Čadci

18.5.2012

Krásno nad Kysucou

Výročná správa Oddelenia spoločenských vied a fondov za rok 2011 a zámer koncepcie činnosti na rok 2012.

Akvizičná činnosť

Odborní pracovníci získali v roku 2011 do zbierkového fondu Kysuckého múzea nové zbierkové predmety v počte 417 prír. č., resp. 821 kusov. Pokračovalo dopĺňanie fondov predovšetkým o typy vo fondoch nezastúpených predmetov vhodných na ich doplnenie. Správnosť tohto rozhodnutia predstaveného vedeckej rade na predchádzajúcom zasadnutí podtrhuje aj súčasný celospoločenský stav v možnostiach finančného zabezpečenia nových zbierok. Prevažovali darované predmety. Preto sme využili možnosť ŽSK, ktoré schválilo finančné prostriedky na nákup zbierkových predmetov formou projektu, ktorý prihliadal k zefektívneniu a skvalitneniu zbierkového fondu využiteľného pri expozíciách. Dnes sú priestory depozitára zaplnené takmer na maximálnu možnú mieru. Bol zakúpený súbor kópií ľudových krojov od ľudového výrobcu pani Anny Mikušcovej z Nimnice, reprezentujúce nielen kroje Žilinského kraja. Rozširuje sa zber aj o ďalšie zbierkové predmety z oblasti histórie, etnografie i archeológie, preferuje sa však výber z prevažne darovaných predmetov na kvalitatívne doplnenie zbierkového fondu zamerané na chýbajúce typy predmetov.

V roku 2012 budú jednotlivé odborné činnosti, teda i akvizičná zo strednodobého hľadiska pokračovať podľa smerovania predstaveného a schváleného vedeckou radou v roku 2009. Z hľadiska strednodobého plánu rozvoja múzea v rámci odborných úloh (akvizičných, výskumných, publikačných atď.), kontinuálne pokračuje nastavený systém dopĺňaný o tematicky nové komplexne spracovávané úlohy.

Z tohto hľadiska pri získavaní zbierok múzeum plánuje aj v budúcich rokoch stavať na kvalite, dopĺňaní typovej rozmanitosti zbierok a nie na množstve, či duplicitě. Dôvodom sú aj priestorové limity depozitárnych priestorov. Naďalej sa koncepcne pokračuje v postupnom ošetrovaní, konzervovaní a reštaurovaní zbierkových predmetov umiestnených v priestoroch depozitára, vykonávaním pravidelných kontrol priestorov i klimatických podmienok. Tieto práce na ich ochrane prebiehajú priebežne aj na základe zistení revízie zbierkového fondu.

Zbierkové predmety sú uložené v miestnostiach, s prístrojmi na meranie teploty a vlhkosti, pričom máme v rámci budovy vlastnú kotolňu, ktorou si dokážeme zabezpečiť optimálne teplotné pomery pre jednotlivé zbierkové súbory.

Odborné spracovanie zbierok

V roku 2011 pokračovalo spracovanie v elektronickej forme s tým, že sa múzeum pripravovalo na prechod na ESEZ 4G. Pracovníci oddelenia pracovali doteraz so systémom ESEZ 3G.

V roku 2012 budú pracovníci pokračovať v odbornom spracovaní a vedeckom zhodnocovaní novoískaných zbierkových predmetov v rozsahu pracovných náplní, absolvovaných školení a interných predpisov. Podľa potrieb systému už prebiehlo preškolenie pracovníkov na ESEZ 4G s tým, že v súčasnosti zabezpečuje riaditeľom múzea poverený pracovník jeho prípravu na konverziu. Bude vypracovaný interný predpis s novým depozitárnym poriadkom kompatibilný s prechodom na systém ESEZ 4G. Poverenou osobou pre činnosť ESEZ 4G v Kysuckom múzeu v Čadci je PhDr. Alojz Kontrik.

Výstavná a expozičná činnosť

Expozičná činnosť sa v roku 2011 odvíjala predovšetkým od podaných projektov a samozrejme od ich schválenia. Kysucké múzeum má eminentný záujem na vybudovaní moderných expozícií, nie na plátaní priestorov nízkorozpočtovými

expozíciami, ktoré je síce možné vybudovať, ale z pohľadu materiálových nákladov na veľké priestory je ich efekt na požiadavky súčasného návštevníka nepostačujúci. Nové stále expozície sa preto budujú po častiach, ale o to kvalitnejšie, modernejšie a pútavejšie.

Pokračovalo postupné prebudovávanie expozícií, ktoré spomaľoval už spomínaný nedostatok finančných prostriedkov na budovanie moderných expozícií a ich projektová priechodnosť. Za úspech môžeme považovať dobudovanie výnimočnej časti stálej expozície v Čadci, Kysučan na mesiaci - Eugen Čerňan, ktorej vybudovanie sa uskutočnilo z vlastných finančných prostriedkov. V roku 2011 bolo opakovane podaných niekoľko odborných projektov, jeden z nich aj na dobudovanie novej modernej stálej expozície, zameranej na históriu a etnografiu, ďalší na jej samostatnú drotársku časť.

Dnes už vieme, že z hľadiska projektov zameraných na odbornú činnosť prešiel projekt na expozíciu hlavného expozičného priestoru a Kysucké múzeum ho bude realizovať v tomto roku t. j. 2012. Kysucké múzeum, tak získa modernú stálu expozíciu zameranú na históriu a etnografiu regiónu, ktorá doplní realizovanú časť expozície Eugen Čerňan - Kysučan na mesiaci, dokončenú v prvej polovici roka 2011. Z plánovaných expozícií na tento rok je v kaštieli v Radoli pred dokončením expozícia Svet očami alchymistu.

Pokračuje sa teda v tvorbe nových stálych expozícií a skvalitňovaní návštevníckeho komfortu. Netradičná expozícia alchymistickej dielne, financovaná z vlastných finančných zdrojov sa má stať jednou z nových nosných expozícií a prispieť k zatraktivneniu výstavných priestorov kaštieľa v Radoli. Na jej inštaláciu a tvorbu interiérového vybavenia bola použitá predovšetkým invencia, šikovnosť a um expozičného tímu (Markech, Cabúk, Zbončák). Táto expozícia je svojím charakterom vybudovaná tak, aby čo najviac zodpovedala funkcii expozičného priestoru a zároveň naturelu kaštieľa a očakávaniam návštevníkov.

Expozičná činnosť sa zavŕšila rovnako v ukončenej realizácii jedinečnej medzinárodnej expozície a odbornej pomoci pri realizácii obnovy a mapovania

života Slovákov v chorvátskej obci Lipovljany, ktorú zastrešovalo Kysucké múzeum v Čadci – garant Mgr. Pavol Markech. Rovnakú zásluhu na jej vzniku majú aj Mgr. Martin Turóci, a konzervátori Róbert Cabúk a Alojz Zbončák. Expozícia je výsledkom úspešnej spolupráce medzi Maticou Slovenskou v Martine a Maticou Slovenskou v Lipovľanoch (Chorvátsko) a Regiónom stredného Chorvátska. Jej realizáciu zabezpečilo Kysucké múzeum v Čadci.

S expozíciami súvisí aj vylepšovanie návštevníckeho komfortu. Po zmenách, ktoré priniesli rekordné zvýšenie počtu návštevníkov predchádzajúcich rokoch, je krátko pred ukončením realizácie aj nový centrálny objekt, slúžiaci primárne ako zastávka HLÚŽ vo Vychylovke, ktorého obrovský význam bude hlavne v podobe základného rozšírenia návštevníckeho zázemia, komfortu a bezpečnosti návštevníkov železničky i skanzenu. Naše aktivity o prilákanie nových návštevníkov v minulých rokoch a samotný nárast návštevníkov ukázal jednoznačnú potrebu modernizácie súčasnej infraštruktúry pre zvýšenie pohodlia návštevníkov. Chcem sa poďakovať v mene Kysuckého múzea v Čadci cteným členom našej vedeckej rady – významným autoritám a odborníkom na slovo vzatým, ktorí tento projekt podporili na minulej Vedeckej rade, čím prispeli veľkou mierou k blížiacemu sa zdarnému ukončeniu výstavby tak zásadného objektu na zvýšenie komfortu našich návštevníkov.

Vedecko-výskumná činnosť, publikačná činnosť, spolupráca

Výskumné úlohy v roku 2011, boli tak v oblasti etnografie, histórie i archeológie, smerované k rozšíreniu spracovávaných nosných tém či spracovaniu nových tém zaoberajúcich sa špecifickými témami pre jednotlivé vedné odbory. Vedecko-výskumná činnosť napríklad mapovala a mapuje – šľachtu, ale aj dnes toľko pretraktovaný moderný prístup interdisciplinárneho prieniku etnografie, histórie a archeológie vo výskume Kontexty kysuckej ľudovej kultúry a histórie, či ďalšími pútavými a pre región dôležitými témami zaoberajúcimi sa zmenami resp. pretrváváním reliktov v bývaní na Kysuciach v prvej polovici 20. storočia, riešila sa otázka pôsobenia českej inteligencie na Kysuciach, pokračovala práca na drotárskej problematike, historické témy sa zaoberali medzivojnovým a vojnovým obdobím, či témou Turzovci na Kysuciach v literárnej histórii sa spracovávala téma významnej osobnosti akou je pre Kysuce Rudolf Matter, či téma Slovenské učenie tovarišstvo na Kysuciach a tiež Kysucká typografia, v odbore história sa riešila spomínaná problematika šľachtických rodov a života šľachty na Kysuciach v súvislosti s medzinárodným projektom zameraným na túto problematiku, významným syntetizujúcim príspevkom z hľadiska inter múzejnej spolupráce je spracovanie alchymistických diel vo fonde Čaplovičovej knižnice a mnoho ďalších vedecko-výskumných úloh z plánu na rok 2011. Väčšina tém bola nastavená na publikačnú činnosť, monografie a zborníky vychádzajúce až v tomto roku t.j. v roku 2012. Výskumné úlohy budú a niektoré už boli prezentované v rámci odborných publikácií, odborných článkov a populárno-náučných článkov v masmédiách. Došlo a stále dochádza k reorganizácii a rozširovaniu špecializácie práce odborných činností múzea. Do niektorých tém sa presadzuje toľko pretraktovaná interdisciplinárna spolupráca a komparácia vedných odborov-histórie, etnografie i archeológie. Rozsah spracovávaných tém v roku 2011 dosiahol 22 vedecko-výskumných úloh, čo je znovu nárast oproti predchádzajúcemu obdobiu.

Kysucké múzeum a archeológia má pred sebou novú obrovskú výzvu – obnovený výskum archeologickej lokality Koscelisko. Pokračuje spolupráca aj s akademickou pôdou, či už spolupráca s historickým ústavom SAV - oddelením vied a techniky, ktorej výsledkom bola spoločná úspešná konferencia Kysuce v 20. storočí, ktorá bude završená v roku 2012 vydaním spoločného zborníka. Konferencia i zborník je garantovaná Historickým ústavom SAV. Témy v zborníku zo strany múzea sú zamerané na históriu i etnografiu v období prvej polovice 20. storočia.

Už niekoľko rokov pokračuje aj spolupráca s Etnologickým ústavom SAV v Bratislave, menovite s pani Doc. PhDr. Zuzanou Beňuškovou, CSc. a rovnako úspešne napreduje aj spolupráca s Archeologickým ústavom SAV v Nitre, menovite s pánom PhDr. Petrom Bednárom, ktorý bude zastrešovať v spolupráci s Kysuckým múzeom v Čadci revízný výskum v Radoli. Čo sa týka publikovaných úloh Kysuckého múzea, v roku 2011 tu patrí odborná publikácia Alchymia v Čaplovičovej knižnici od Dr. Miloša Jesenského PhD., ktorá vznikla v spolupráci s Oravským múzeom v Dolnom Kubíne a v každom prípade treba spomenúť aj publikácie, ktorých výsledok je z veľkej časti výsledkom vedeckej činnosti z roku 2010, ale boli publikované v roku 2011. Do tohto portfólia patrí Historická topografia Kysúc od historika Mgr. Martina Turóciho a Slovenská ikonografia od Ľudovíta Chmelára Hlohovského, či kniha Jána Gallika - Ján Haranta v literárnokritickom kontexte, ktoré Kysucké múzeum zaradilo do svojho edičného plánu. Knihy boli uvedené do života v roku 2011 a stali sa súčasťou Zlatého fondu Kysuckého múzea. Bolo publikovaných 17 vedecko-populárnych článkov a 5 štúdií odborných pracovníkov.

V roku 2012 sa budeme snažiť tento odborný trend potvrdiť vydaním ďalších zásadných publikácií i publikačnou činnosťou v zborníkoch, či popularizácií poznatkov v tlači. Dôraz sa bude aj naďalej klásť na sprístupnenie málo spracovaných zaujímavých spektakulárnych tematických okruhov z histórie, archeológie i etnografie. Zborník KM, bude v tomto roku nahradený zborníkom Kysuce v 20. storočí.

Budeme pokračovať vo vydávaní odborných publikácií. Jednou z tých, ktorá už uzrela v roku 2012 svetlo sveta a zaradila sa do Zlatého fondu Kysuckého múzea, je Muzeológia na Kysuciach s prílohou Kysucký dejepis od Rudolfa Mattera, ktorej autorom je MVDr. Miloš Jesenský PhD., je doplnená príspevkami odborných pracovníkov múzea a v ďalšom kroku by mal nasledovať spomínaný zborník pod gesciou Historického ústavu SAV s príspevkami z konferencie a ďalšia odborná produkcia.

Rovnakým spôsobom na vysokej úrovni prebieha aj naďalej spolupráca s Múzeom Těšínska v Českom Těšíne a Považským múzeom v Žiline, výsledkom ktorej je spoločný výskum šľachty, ktorý prebiehal aj v roku 2011 a zavŕšený bol práve 17. mája 2011 konferenciou Šľachta na Kysuciach a jej susedia. Je rovnako výsledkom dlhodobého skúmania a získavania informácií odborných pracovníkov z našich i zahraničných archívov napr. v Budapešti, Viedni, Opave, Olomouci atď. Aj výsledkom tohto úsilia bude okrem konferencie i zborník. Úspešne napreduje spolupráca nášho múzea s Oravským múzeom v Dolnom Kubíne. Výsledkom je pokračujúca spolupráca na veľmi ťažkom projekte spájania oboch úsekov lesnej železnice na kysuckej i oravskej strane. Sen sa začína stávať skutočnosťou, ba čo viac dostáva sa do záverečnej fázy vďaka úzkej koordinácii činnosti riaditeľov múzeí a nášmu zriaďovateľovi, ktorým je Žilinský samosprávny kraj. To otvára nové možnosti fungovania MKD a HLUŽ do budúcnosti. Rovnako krátko pred dokončením je spomínaná stavba objektu zastávky v areáli MKD vo Vychylovke.

Plán výskumných úloh na rok 2012, nadväzuje na termíny rozpracovaných vedecko-výskumných úloh a nových úloh. Z nových odborných úloh z pohľadu archeológie bude nosný spomínaný výskum v Radoli na Koscelisku, Malých šanci pri Čiernom a zmapovanie nálezov z Kysúc v zbierkach iných múzeí. V etnografii sa budú skúmať alebo už skúmajú Drobné sakrálne stavby na Kysuciach, Goralí na Kysuciach, Zbojnická tradícia na Kysuciach, drotárska problematika, či výskumná úloha o kontextoch kysuckej ľudovej kultúry a histórie zaoberajúca sa

komparatívnym pohľadom etnografie, histórie a archeológie regiónu na vybrané momenty kysuckých dejín a ľudovej kultúry, Slováci v Lipovlianoch - medzinárodný výskum, či obdobie kolektivizácie na Kysuciach. V histórii budú rezonovať otázky šľachty, dejiny obce Radofa a už spomínané medzivojnové, vojnové a povojnové obdobie Kysúc, v oblasti literárnej histórie je to vedecko výskumná úloha Ján Lendvai Lušňák a mnohé ďalšie úlohy, ktoré sú súčasťou plánu činnosti na rok 2012.

Celkový počet vedecko-výskumných úloh: 22 (2011), 14 (2009 i 2010), 8 (2007)

5. Odborno-metodická činnosť a prezentačná činnosť

Odborní pracovníci sa podieľali v priebehu roka na odborno-metodickej a poradenskej činnosti, konzultáciách pre bádateľov, študentov atď. Pracovníci poskytovali výklady k expozíciám a výstavám v rámci múzea a rozširovali si svoje vedomosti účasťou na odborných seminároch a zasadnutiach odborných sekcií svojich vedných odborov. Rovnako sa poverení pracovníci zúčastňovali komisií na tvorbu zbierok, redakčných rád atď.

Komplexne bola odborná činnosť pracovníkov kontrolovaná a hodnotená auditom odborných činností, ktorý sa vykonáva pod gesciou Žilinského samosprávneho kraja.

6. Ostatná činnosť, rôzne

V priebehu roka sa určení pracovníci zúčastnili všetkých akcií vyplývajúcich zo zabezpečenia chodu KM a príkazov riaditeľa, a ostatných prác spojených s činnosťou múzea.

Mgr. Pavol Markech
vedúci Oddelenia spoločenských vied a fondov

MVDr. Miloš Jesenský, PhD.
riaditeľ Kysuckého múzea v Čadci

Program zasadnutia Vedeckej rady Kysuckého múzea v Čadci

1. Prezentácia
 2. Otvorenie vedeckej rady riaditeľom Kysuckého múzea v Čadci
 3. Bilancovanie činnosti Oddelenia spoločenských vied a fondov za rok 2011
 4. Predstavenie plánovaných odborných činností a garantovaných aktivít múzea na rok 2012
 5. Zhodnotenie investičných činností Kysuckého múzea v Čadci za rok 2011 (Dr. Miloš Jesenský, PhD.)
 6. Diskusia k jednotlivým bodom
 7. Ukončenie Vedeckej rady Kysuckého múzea
- Obed

Krásno nad Kysucou

18. 5. 2012

Vedecká rada Kysuckého múzea v Čadci

Členovia Vedeckej rady Kysuckého múzea v Čadci, boli oboznámení s výsledkami odborných činností za rok 2011 a plánom činností na rok 2012. Svojimi podpismi schvaľujú predstavenú Výročnú správu za rok 2011, zámer koncepcie činnosti a plán odborných činností Kysuckého múzea na rok 2012.

MENO A PRIEZVISKO:

ORGANIZÁCIA:

PODPIS:

1. Mária Janková
2. Boris Kubert
3. Zbyšek Ondříčka
4. ELENA BENŤŠOVÁ

VLÁVINE MÚZEUM POM
PRAHA
Muzeum Těšínska
ORAVSKÉ MÚZEUM P.O.M

Krásno nad Kysucou

18. 5. 2012